

Silmatera

Laske Lapsukesed
minu juurde tulla!

Nr. 11 ● 1991

Arvan, et ajaks, mil näeb ilmavalgust see lehenumber, on teil suvega suhted juba loodud.

„Oi-jeh!” ohkab maalaps, kes pole suve jooksul linna poolegi saanud. „Mis linnalastel viga, söö jätat ja kaani kalja, kui tahad, hommikust õhtuni...”

„Oi-jah!” ohkab linnalaps, kes ei ole jalga üle linna piiri tõstnud. „Mis maalapsel viga, mets ja maasikad ja puha...”

Võta kinni, kellel on õigus. Seda küll — suvega käivad kaasas tunnipikkused kaljasaad, kuumuses sulav asfalt, aiaviljavagude vahel küürutamine — nii et silme eest läheb mustaks, kalal ja suplemas käimised, kihulasepistetest kuplas jalad — kratsi kas liha luudelt maha, kanapoegade kantseldamine, loomade karjatamine, heinaloo liigutamine, tuhatmiljon toimetamist ja marjamets muidugi ka.

Mõni sai vahest pikema sõidu või matka kaasa teha, ikka võimete ja võimaluste piires.

Kuidas ka ei oleks, mu sõbrad, alati leiab põhjust elust rõõmu tunda.

Kasvõi seesama tartlaste „supilinn”, pärmivabriku või tapamaja kant, kirutud Annelinn — ka need on maailm

maailmas, oma huviväärsustega ja ahvatlustega. Ja inimestega.

Mõni ukselink kipub justkui ise pihku. See tundub alati soojana, niisugune soojus ulatub kämblast kõrgemale, otsapiidi põue. Miks?

Ma ei kahtle — teile meeldib saada kingitusi. Mulle ka. Iga elatud päev lisab midagi juurde.

Kord juhtus nii.

Oli varakevad. Tööots viis mind kodust kaugemale. Mu askeldamist seiras sõnatu kuju:

kollakad kummisaapad, lontis, poriste põlvedega dressipüksid, paljad käed, tutiga müts ja napiks jäänud jope. Üks käsi surus kaenla alla mulluseid putkevarsi, pikemad kui ta ise, teine istus sügavalt taskus.

Ootamatult astus ta minu juurde ja sirutas käe ette. Käes oli tal imelise kujuga kivi. Õrnalt nagu linnupoja aetas ta oma kallisvara mu pihku. Kivi oli soe!

Sulgesin pihud, hingasin ettevaatlikult kivi peale, nii koheldakse külmetavat linnupoega. Tüdrukuke naeratas.

Ulatasin „linnupoja” tagasi. Lapse peened sõrmed paitasid seda ja ta naeratas teist korda.

Ma hoian need naeratused alles. Elu on pikk ja neid läheb mul kindlasti tarvis.

Käte- ja südamesoojus annab näo maale ja metsale, maamajadele ja linnamajadele. Kividelegi.

Aitäh!

Onu K. E.

*

PIIBLISALM

RÕÕMUS SÜDA
TEEB NÄO
RÕÕMSAKS

ÕP.S. 15,13

Lapsena arvasin, et Taevane Isa on väga vana valgete L lehvivate juuste ja laia habemega mees.

Hiljuti leidsin suguvõsa pärandi hulgast tõeliselt vana piltidega Piibli. Lappasin lehti, vaatasin ja lugesin selle vanas kirja viisis teksti. Minu lapsed niisuguse kirjaga hakkama ei saaks.

Mind paelus Saamueli lapsepõlve lugu ja avastasin — Saamueli mõttes läbi une, et teda kutsuv hääl kuulub vanale mehele.

LUGU SAAMUELIST

Elasid kord mees, kelle nimi oli Elkana, ja ta naine Hanna. Hanna kandis endas suurt muret. Tal polnud last, ehkki oli teda väga igatsenud. Ta oli selle pärast ka palvetanud.

Kord palvetas Hanna pühamus nii kaua, et ülepreester hakkas kahtlema, kas Hannaga on kõik korras. Ta tuli ja katkestas naise palve. Siis Hanna jutustas oma südamevalust.

Võimalik, et preester Eelit mõjutas üks vaikne hääl tema sees, ta lausa pidi ütleva: „Juhtugu sulle sinu tahtmist mööda.“

Hanna suurt muret suurendas seegi, et lähikaudsed naised pilkasid ja naersid teda lastetuse tõttu. Mis neil viga — neil oli palju lapsi.

Piiblis on öeldud, et Hanna oli oma mehele eriliselt armas. Nematad — Hanna ja Elkana — olid õnnelikud, kuid mitte päris. Laps puudus.

Hanna ahastavast palvest tempelis möödus vaevalt aasta, kui ta süles siputas terve, tugev poisslaps.

Palves oli Hanna lubanud, et kui talle peaks poeg sündima, annab ta oma poja templi teenistusse.

Uskumatult kiiresti möödusid aastad, ja selle vana Piibli pildi järgi paistis Saamuel kolme- või nelja-aastasena, kui ema ta pühamusse viis. Saamuel on joonistatud ilusaks suuresilmaliseks poisiks, kes on arglikult haaranud ema kuueservast. Ema olekus paistab pisaraid, kuid ka kindlat otsustavust. Jumal oli ju kuulnud

tema palvet ja ta tahtis täita oma lubadust.

Nii jäi Saamuel suurde, väga suurde pühakotta koos preester Eeli ja tema poegadega.

Otsisin pildilt Saamueli magamisaset, ei leidnud aga muud kui kivipõrandale laotatud mati ja kuue, mida ta päeval seljas kandis ja öösel tekina kasutas.

Piibel jutustab, et Saamuel elaski ühes templi kõrvalruumides. Tempel oli püha, seal säilis mälestus paljudest palvetest. Need äratasid väikeses poisis aukartuse.

Saamueli ei olnud omaealisi sõpru. Preester Eeli pojad olid juba suured, neil olid omad kohustused pühakojas ja kedagi ei huvitanud, et väike Saamuel oli leiutanud lihtsa mängu või teinud liivakaku või meisterdanud mõne looma.

Saamuel magas kuuekese all sügavat rahulikku lapseund. Tempel oli pime. Vaid pühas paigas väreles õlilampide kahvatu valgus. Siia see aga ei paistnud.

Sõbralik veenev hääl äratas Saamueli. Saamuel ei keeranud pahuralt teist külge ja ei tirinud kuuehõlma üle pea. Ta kargas jalule ja jooksis Eeli asemele juurde. Ta oli kuulnud ju vana mehe häält ja uskus, et preester Eeli oli teda kutsunud.

Just, vana mehe häält — kirkastus minus lapsepõlvemälestus. Häält, mis oli nii rahustav, et Saamuel ei kartnud minna läbi pimedate sammaskäikude. Ta oli õppinud Eelit armastama ja austama. Ta oli temale kui poeg.

Kolm korda ärkas Saamuel kutse peale ja kolm korda ta arvas, et kutsujaks oli Eeli.

Eeli oleks võinud pahaseks saada, et teda mitu korda asjatult äratati. Kuid ta ei pahandanud, vaid saatis väikese Saamueli hellalt voodisse tagasi. Viimasel korral Eeli taipas, et Saamueli kutsub Jumal. Ta julgustas poissi vastama.

Ma ei tea, mil kombel Eeli tajus, et on oodata tähtsat sõnumit. Me ei tea ka seda, mida ta koges, kui sõnumit ei antud temale, Iisraeli vaimulikule juhile, vaid väikesele poisile. Ühte võime kindlalt öelda, ta ei olnud kade. Eeli võttis alandlikult vastu Saamueli kaudu Jumalalt saadud teate.

Jumalal oli midagi ütelda Eeli poegade kohta. Ka Eeli ise tundis sisemas, et ta laste käitumine kurvastab Taevast Isa. Eeli mõistis, et tema isalik leebus oli mõjunud poegadele hukutavalt.

Eeli ja Saamueli vastastikune kiindumus pehmendas sõnumi karmust. Eelil oli nii kergem.

Saamuel jäigi Jumala sõnumite vahendajaks. Ta kroonis Iisraeli kuningaid ja juhatas rahvast.

Hanna oli kunagi palunud õnnistuseks poega. Jumal kuulis palvet ja Hanna õnnistusest sai õnnistus kogu rahvale.

Jumal kuuleb meie palveid, ühegi asja lahendamine ei ole Talle võimatu.

Terhi Laitinen

Seda lugu võib lugeda Piiblist 1. Saamueli raamatu esimesest neljast peatükist.

TIIINA ja TARJA olid õed. Nende koju asus maal. Koolini oli paar kilomeetrit ja selle maa käisid nad jala. Nii olid teeäärsete talude elanikud neile üsna tuttavad. Tuttav oli ka väikeses majakeses elav sõbralik vanataat.

Oli sügis ja õunad punetasid puudel. Ka tüdrukute kodus olid õunapuud õunu täis, kuid nende viljad polnud nii maitsvad kui vanaonu aias. Onu oli lubanud, et õekesed võivad pudenenud õunu kooliteel korjata. Puude otsast ei tohtinud aga võtta, selle oli onu kindlalt ära keelanud.

Paljudel hommikutel korjasid Tarja ja Tiina oma kotid kooli minnes punapõskseid õunu täis. Vahetundides jagasid neid sõpradele ja üheskoos kiideti ubinate eriliselt head maitset.

Ohel hommikul, kui kaste veel rohukõrtel sädeles, astusid õekesed jälle kooli poole. Juba harjumusest seisatusid nad tuttavate õunapuude juures. Tüdrukud vaatasid, kuidas päikesekiired suurte punaste õunte põskedel mängisid, ja äkki ütles Tiina:

„Kui võtaks õige neid ilusaid õunu otse puust. Vahest onu ei märkagi, ta pole ju neid üle lugenud.“

„Aga ta ju ütles, et me seda ei tohi,“ üritas Tarja vastu vaielda. Kui ta aga võrdles mullaseid maas lebavaid vilju puhaste päikeses

TIINA, TARJA JA ÕUNAD

särvatega, oli temagi valmis kätt keelatu järele sirutama. Kärmelt toppisid tüdrukud mõned õunad kotti ja esimest korda oli neil õunapuude alt lahkumisega kiire.

Koolis keerlesid õekeste mõtted aina punaste õunte ümber. Need polnud sugugi rõõmsad mõtted. Nii ei tulnud neil matemaatikatunnis jagamise peensuste õppimisest suurt midagi välja. Õunad kotis oleksid neid nagu põletanud.

Vahetunnis ei kiirustanud nad õunu maitsema nagu tavaliselt ja polnud ka mingit tahtmist neid teistele jagada.

„Kuule, Tiina, mul on kuidagi halb olla. Ja mul pole mingit

õunaisu,“ ütles Tarja vaikselt õele.

„Minulgi on paha. Kuidas me saame nüüd onule otsa vaadata, kui oleme teda petnud?“ küsis Tiina. „Mis sa arvad, kas võiksime need õunad tagasi viia? Ehk onu andestab meile?“

„Viimel! Ja palume andeks!“ nõustus Tarja kohe.

Koolipäeva lõpp sujus palju paremini ja tüdrukud ootasid kannatamatult, et kellahelin viimase tunni lõppu kuulutaks. Siis tormasid nad käsikäes minema.

Kui onu maja puude vahelt paistma hakkas, muutus tüdrukute samm veidi arglikumaks. Viimased rasked sammud trepil astuti käsikäes ja üheskoos koputati uksele.

„No mis on, tüdrukud?“ küsis onu sõbralikult naeratades.

Hetke jooksul ei saanud õekesed sõnagi suust. Viimaks puterdas Tiina, ise samal ajal kotist õunu välja koukides:

„Onu, me oleme väga sõnakuulmatud. Me võtsime õunu puu otsast. Siin need on. Kas te võiksite meile andeks anda?“

„Ah nii. See oli väga halvasti tehtud. Kuid on hea, et te ise õunad tagasi töite ja andeks palute. Kui lubate, et te enam midagi keelatu ei puutu, siis olen ka mina valmis teile andeks andma. Unustan kogu selle loo.“

„Oi, muidugi lubame. Meil ei olnud enam sugugi hea olla, kui olime õunad võtnud. Suur tänu, onu, et andestate. Suur tänu!“ kinnitasid tüdrukud ühel häälel.

„Lähme nüüd koos aeda,“ kutsus vanaonu ja läks ees. Ta korjas õekesetele puu otsast kotitäie isuäratavaid õunu.

Anne Maask

Vaevalt
saan astuda õue
kui keegi sirutab
käte:

kimbuke hernekaunte helerohelist lõhna
kimbuke käharaid peterselle
mõne tillioksaga
aia- ja aiataguse rohtusid
sibulaid
küüslauke ja
natu-natuke naabri korstnast immitsevat
lepapuude
suitsu

Kes on see
kes tahab mind õnnelikuks teha
enne kui alustan päeva?

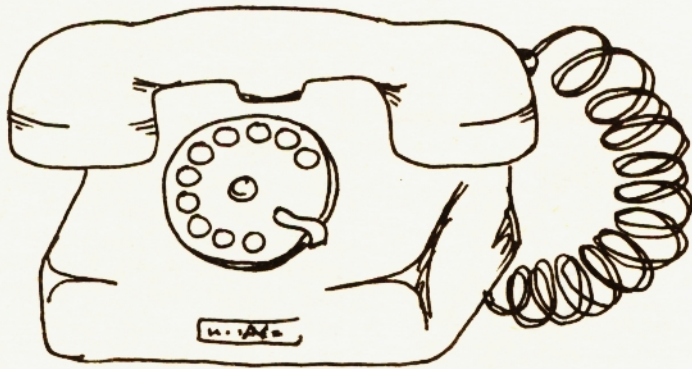
Kes paneb igal hommikul minu jaoks
valmis kingituse?
Korraga sähvatab —
J u m a l!

Ja mina rumal mõtlesin ikka et
varajane
tuul

P. N.

VALEÜHENDUS

„No on alles jama!“ tusatses Timmy tooli seljatoele nõjatu-des. „Mida teha?“

„Milles asi?“ tõstis ema pilgu kudumistöölt. „Paistab, nagu oleksid kimpus.“

„Ja kuidas veel! Õpetaja Martin teeb homme ajaloos testi. Ta käskis meil ühe peatüki selgeks õppida. Aga millise? Olen üles tähendanud kaheküm-ne kolmanda, nüüd selgub, et raamatus on neid kõigest seitse-teist.“

„Täitsa sinu moodi!“ ei jõud-nud öde Janet enam keelt hammaste taga hoida. „Sul on ju alati hirmus kiire! Peaksid veidi aeglasemalt tegutsema ja enne ikka mõtlema, kui midagi teed. Alles eelmisel kuul töid mulle hambaarsti juurest sedeli, mil-lele olid kirjutanud vale kuu-päeva. Ma pidin sinu pärast klaveritunni ära jätma. Ja üks teine kord...“

„Küllalt, küllalt!“ ütles ema. „Näägutamine ei aita, kulla Janet. Timmyl oleks targem õpetaja Martinile helistada.“

„Teda ei ole kodus,“ täpsustas Timmy. „Ta läks koolistki va-rem ära, et oma autot...“

„Aga sa võid helistada mõne-le klassikaaslasele,“ ei jätnud ema järele. „Sa peaksid seda tegema kohe. Isa võib varsti koju tulla ja ta oleks ebameeldi-valt üllatunud, kui ei leia sind õppimas.“

Timmy koukis lausahtlist telefoniraamatu: „Billy peaks teada, mida õppida anti.“

„Ära ainult liiga kauaks ju-tustama jää,“ hoiatas Janet. „Ma ootan väga tähtsat kõnet. Küsi peatüki number ja kõik.“

Timmy libistas sõrme mööda

nimede tulpa. Lehekülje allser-vas sõrm peatus. Timmy tõstis telefonitoru ning valis kiirusta-des numbrit. „Billy?“ Pikk paus. „Billy, lõpeta lollitamine. Mul on vaja midagi küsida. Mul on kiire. Janet ootab kõnet ja juba ta jõllitab minu poole. Billy, kuula! Ma tahan sinu käest midagi küsida.“

Äkki pani ta toru lauale ja hüüdis: „Ema, tule kiiresti! Siin palub keegi abi.“

„No nii, jälle mingi segapud-der!“ ärritus Janet. „Pidid Bil-lyle helistama, aga kes on sul seal toru otsas?“

„Ma ei tea,“ ebales Timmy. „Ma helistasin küll Billyle, kuid nähtavasti valisin vale numbri. Esiti tundus, et Billy narritab mind. Korraga taipasin, et see ei ole üldse tema, vaid keegi, kellel on kõike muud kui naljatuju.“

Ema võttis telefonitoru. Ta kuulas tähelepanelikult, ise mi-dagi märkmikku kirjutades. Lõ-puks asetas ta toru hargile.

„Ma ei mõista, kuidas sul see õnnestus, Timmy, kuid sinu käsi eksis hästi. Ma rääkisin vanema daamiga, kes toas kukkudes vigastas end. Ta tundus väga nõrk olevat, õnneks suutis ta ütelda aadressi. Ma helistan kõigepealt kiirabisse. Lubasin ka ise kohale minna, et vaadata, mis saab.“

„Kuidas me aidata saame?“ küsis Janet.

„Te võiksite tuua mu jaki ja auto võtmed, kuni ma kiirabisse helistan. Ah jaa, ma panin ühepajatoidu ahju. Tehke salat lisaks ning õhtusöök ongi val-mis. Kui isa tuleb, rääkige talle, mis juhtus. Tulen tagasi nii kiiresti kui võimalik.“

Kaks päeva hiljem sõitsid ema, Timmy ja Janet St. Luke haiglasse proua Barnesi külasta-ma. Proua lamas keeruka ehitu-sega haiglavoodis. Olgugi et ta oli valudes, tervitas ta neid särava naeratusega.

„Olen rõõmus teid nähes, olen teile tänulik.“ Ta sirutas tervi-tuseks kõhna käe. „Kas see noormees helistas mulle? Tim-my, jah?“

„Jaa,“ vastas Timmy argli-kult. „Ma ei helistanud üldsegi mitte teile. Tähendab, helistasin küll, aga sõber Billyle. Nähta-vasti kiirustasin liialt ja ajasin numbrid segi.“

Proua Barnes naeris lusta-kalt, samas tõmbus tõsiseks. „Ma ei arva, et sul seekord halvasti välja kukkus. Minu arvates ei valinud sa vale numbrit. Jaa, sõbra kättesaamise mõttes oli number vale, minu jaoks aga õige. Kui sinu käsi ei oleks väärtanud, võib-olla lamaksin veel praegugi kodus köögi põ-randal.“

„Mis teiega juhtus?“ päris Timmy. „Kuidas te end vigasta-site?“

„Pesin hommikusööginõusid. Libastusin ja kukkusin. Murd-sin puusa- ja käeluu. Tundus, et kogu keha on valu täis. Lamasin põrandal mitu tundi, võimetu end liigutama, kohutatud mõt-test jääda nii kogu ööks või kauemaks. Kuidagi lohistasin ennast telefoni juurde, aga ma ei saanud valimisega hakkama. Siis tegin midagi, mida ei olnud aastaid teinud. Palusin Jumalat, et ta saadaks abi. Äkki helises telefon. Hädavaevu sain telefo-nitoru kätte. Kui õnnelik olin, kuuldes inimest teises otsas! Üritasin rääkida, ma pole kin-del, kas sa minust aru said. Mu jutt võis tunduda seosetu ja arulage. Kartsin, et sa paned toru ära, õnneks sa ei teinud seda.“

„Oleksin äärepealt kõne kat-kestanud,“ tunnistas Timmy. „Ma arvasin, et Billy vigurdab. Siis taipasin, et tegemist ei ole Billyga, ning ma kutsusin ema. Tema rääkis teiega edasi.“

„Kas pole imeline lugu, et palvele vastati kohe?“ küsis ema.

„Mul on hea meel, et Jumal muutis vale numbri õigeks,“ nõustus Timmy.

Edna May Olsen

Tere, mina olen Kiku!

* Niiviisi sädistas kitseplika.

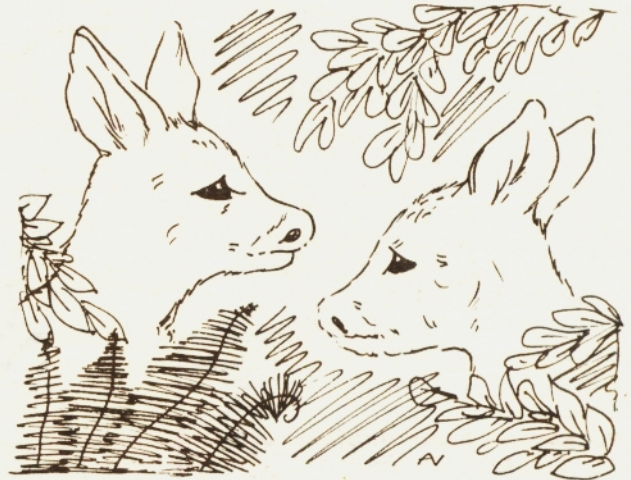
„Tere, mina olen Kaku,“ üritas vend pisutki mehemat häält teha. Talle tundus see õnnestuvat ja ta oli rahul. Meeste värk ikkagi...

„Aga kas sa tead, miks ma Kiku olen?“ sättis preili kaela kenusse ja ta silmad sädelesid nagu kaks puhast pärlit.

„Aga kas sa tead, miks ma Kaku olen?“ ei tahtnud vend öekesest põrmugi maha jääda.

„Kui ma veel väikene olin, ütles ema ikka, et mis sa kikerdad jalus,“ katsus Kiku jätkata, aga ei saanud. Edvistamise hoog tuli peale.

„Minule ütles ema, et mis sa kakerdad jalus,“ kasutas Kaku võimalust sõna sekka poetada.

* Juunist sai märkamatuult juuli ja juulist august. Päevad väsisid pikad olemast ja jäid nõkshaaval lühemaks, öö aga laotas oma siidjaid musti tiibu üha laiemalt ja laiemalt.

Pimedates öödes ei paistnud midagi kohutavat. Vastupidi. Kõrvad kuulsid nüüd paremini ja lõhnad, mida päevavalgus tuhmis, pääsesid öö niiskes õhus võimutsema.

Kiku rääkis tõtt, kui ta ütles: „Kui ma veel väikene olin...“ Elatud kuude jooksul kasvas kitselaste kehakaal peaaegu kümnekordseks.

Kas te teate, kui palju te sündides kaalusite? Ütleme, et kolm ja pool kilo. Kümnekordne kasv tähendaks teile siis kolmekümmet ja viit kilo. Ja kui isa-ema või kooliarst teatab teile, et kaalute juba kolmkümmend viis kilo, siis teadke, te olete niisama vanad kui kitselapsed augustikuus.

Esimese lehekuu lõpuks asendus Kiku ja Kaku kes-sina-oledu tunne mina-olen-tundega. Laste suhetesse tekkis vaevumärgatav mõra. Ei! Ega midagi hullu ei olnud! Nad vaid lakkasid olemast lapsed. Neist said poiss ja tüdruk. Kitsepoiss ja kitsetüdruk.

Kiku ei suutnud mõista, miks vend mõnikord mängu katki jätab ja kes-teab-mida nuuskima jääb. Mõni lõhn tegi poisikese lausa joobnuks, ta tõmbas nina krimpsu, ajas kaela õieli ja hingas pahinal. Üks isevärki veidrus hakkas ka endast märku andma: Kaku läks suisa arust ära, kui leidis üksikult kasvava pihlavitsakese või paakspuuvõsu. Ta aina keerutas selle

ümber, tonksis esisõrakestega maad, laskus põlvili, nohises valjusti ja nühkis lagipead puuhakatisse vastu.

Kuid egas Kaku alati arust ära olnud. Nohises oma nohised, keerutas oma keerutamised ja oli jälle endine.

Kikul oli kogu aeg endine. Kiku näksis näksimisi, keksis oma keksimisi, harjutas hüppamist ja katsus kargamist nagu Kakugi. Ja imelik küll, just nende ühine tegevus tõi esile Kaku eri veidrused.

Ühel kenal hommikul tormas Kaku hingeldades Kiku juurde: „Emaga on midagi korrast ära!“ Venna ärevus tegi Kikule nalja. Või emaga olevat midagi korrast ära! Ema on alati parimas korras! Nii ta ütles: „Vend-vennake, juba jälle on sinul midagi korrast ära!“ Kaku oli naljast kaugel: „Emaga on midagi korrast ära, ta jäljed lõhnavad teistmoodi kui tavali-
set.“

Ema seisis vaevu kümne sammu kaugusel pajupõõsa taga ja kuulatles. Kiku tegi huvilise näo pähe ja vantsis venna seltsis ema jälgi uurima.

„Eh, Kaku, Kaku, küll sa oled naljakas, ema jäljed lõhnavad täpselt samuti, kui nad on alati lõhnanud,“ ohkas Kiku kergendunult ja jätkas keksumängu.

Korraka lapsed võpatasid — ema hüüdis, kuid mitte neid. Nad said kohe aru, et ema ei hüüa neid. Ema häälitseis uuesti. Veel kord, tungivamalt kui ennist. Nüüd muutus ka muretu Kiku ärevaks. Niisugust asja ei olnud varem juhtunud. Alati oli nii, et nemad kutsusid ja iga kord ilmus

* ema hääletult kui vari, lihtsalt oli korraka nende kõrval ja lohutas neid oma kareda keelega.

Kaugemal ragisesid põõsad ja keegi tormas müdinal mööda. Kogu mets oli kedagi täis, igal omad asjad ajada. Laste ühetoonilisse ellu tuli midagi salapärast. Kõigepealt Kaku ärevus ema jälgede pärast ja siis kummalised häälitused ja jooksumüdin.

Lapsed rahunesid pikkamööda ja kui nad pea tõstsid, ei olnud ema enam nendega. Ema oli kadunud. Tahtmatult pääses Kiku suust peenike piiksatus. Kaku mõtles, et saagu mis saab, tema vaikib kui... aga ega siis piiksatusedki luba küsinud. Latvade kohinasse, okste kahinasse ja lehtede sahinasse sulas kahe kitselapsenutt.

Siiski! Kaugemalt kostis ema häälitus. Alles! Ema on alles! Lapsed panid viimase välja — ema ometi pidi neid kuulma! Kuid ema ei tulnud. Ema hääli hoopis kaugen.

Kiku jäi päris nõutuks. Kaku kogus end sedavõrd, et oli valmis otsinguid alustama.

Nad tuiasid mööda metsatukka, üle heinamaasiilu teise tukka ja sealt tagasi kodumetsa. Nad ei saanud ema kätte, kuid nad ei kaotanud teda ka päris ära. Ema jälgede lõhn juhatas teed, häälitused kostsid aeg-ajalt kõrvu, kuid nägemise ulatusse ta ei sattunud.

Peitusemäng kestis kolm päeva. Äkki astus kitseema põõsast välja nagu vari.

Onu K. E.

Väikese maakooli algklasside lapsed olid pärast suve taas tuttavasse kooli tagasi tulnud. Ouel jutustati vaheajareisidest kaaslastele, imetleti uusi säravaid jalgrattaid ja kauneid kooliriideid.

Teise klassi poisid olid kogunenud õpetaja ümber mänguplatsile. Platsi teises servas oli tüdrukutel võimlemistund.

„Täna mängime jalgpalli,“ ütles õpetaja. „Vaatame, äkki olete suve jooksul unustanud, kuidas seda ümmargust asjakest väravavõrku saata,“ tõgas ta kavalalt naeratades.

Poisid asusid kohe ühel häällega seletama, kui kõvasti nad suvel jalgpalli olid tagunud ja kui osavalt väravaid löönud.

„Täna, aitab,“ hõikas õpetaja üle lärmi. „Ville ja Mati on kapteniteks ja valivad endale meeskonna. Las käia!“

Juuso seisis poistesummas ja oli põnevil. Kumba võistkonda teda hüütakse?

Juuso oli suurekasvuline ja veidi kohmakas. Sportimises ei olnud ta kuigi tugev. Lageda ja kirjutada oskas ta igatahes palju paremini ja klaverit mängida. Muusika huvitas Juusot eriti. Kuid kehalise tunnid valmistasid Juusole pettumust kogu esimese kooliaasta. Alati jäi ta jooksus, hüppamises, suusutamises ja uisutamises teistele alla, jalgpallimängust rääkimata. Seepärast oli Juuso sel suvel koos isaga kõvasti harjutanud: jooksnud, ujunud, palli taga ajanud. Isa kiitis, et Juusost oli saanud juba üsna osav vutimängija. Nüüd saab Juuso klassi poisse üllatada ja oma oskusi näidata.

„Pekka meile,“ hüüdis Ville.

„Miko siia,“ hõikas Mati oma meeskonna kaptenina.

Tähtsam kui võit

Meeskonnad said peaaegu valmis. Oli veel Juuso.

„Ma ei soovi Juusot,“ teatas Ville. Tema kord oli valida.

„Ka meie mitte,“ lisas Mati oma meeskonna poolt. „Korra järgi kuulub Juuso teile,“ jätkas ta Ville poole vaadates.

„Juusol oleks paras tüdrukutega mängida, seal saab ta ehk hakkama. Me kaotame kindlasti, kui ta mänguplatsile segama tuleb,“ lausus Ville tigidalt.

„Jaa, Juuso plikade juurde! Me kõik oskame mängida, aga Juuso ei saa iial pallile pihta,“ karjusid poisid läbisegi.

Miski pani Juuso silmad kipitama. Vist pisarad.

Samas katkestas õpetaja poiste ebasõbralikud hüüded.

„Kuulge, suve jooksul on teil täiesti ununenud üks tähtis asi. Keegi pole meister kõikides asjades. Mõni oskab paremini lugeda, mõni taipab kiiremini matemaatikat. Mõned on sportimises teistest üle ja mõni jälle tugev muusikas. Tuleta meelde, Ville! Kas meil oli eelmisel aastal selline tava, et emakeele tunnis said lugeda vaid need, kes hästi loevad?“ küsis õpetaja.

„Ei, kõik lugesid kordamööda,“ vastas Ville ja põrnitas auku väravavõrgus.

„Eks me olegi ju koolis selleks, et võiksime õppida erinevaid asju, ka jalgpallimängu,“ jätkas õpetaja.

Poisid vaikisid.

„Ma õppisin ja harjutasin suvel koos isaga pallimängu. See läheb mul kindlasti paremini kui esimeses klassis,“ sõandas Juuso nüüd vaikselt ütelda.

„Ja õpid kogu aeg koolis juurde. Minu arvates peaks see, kes hea mängija on, aitama ja julgustama neid, kellel veel nii hästi ei lähe,“ sõnas õpetaja Ville poole vaadates. Just Ville oli klassi parim jalgpallur.

Ville tundis piinlikkust. Veidi aja pärast tõstis ta pilgu Juusole ja ütles:

„Juuso meile, ega see pole mingi õnnetus, kui me ei võida.“

„See on mehe jutt,“ arvas õpetaja. „Aus ja õiglane mäng on tähtsam kui võitmine. Mäng algab!“ hüüdis ta ja puhus vilet.

Riikka Ahonen

SUVEL AIAS

Joonistanud ANNE VAHTRAMÄE

VALGE VALE

Ehkki ei tohiks valetada, on igaüks seda teinud. Mõnikord kavatsetult.

Osa valesid peetakse suurteks, osa väikesteks valedeks. On ka nõndanimetud valgeid valesid. Tead sa, mis need on? Kohe seletan.

Küllastasin hiljuti väga vana ja haiget inimest. Haigel oli lootus, et ta varsti surmale suigub, teisest küljest tundis ta hirmu oodatava ees. Põnevil silmil küsis ta minult: „Mis sa arvad, kas ma peaksin jaanipäeva nägema?“

Vastasin: „Päris kindlasti!“ Kuid ma ei olnud selles kindel. Ma ei suutnud talle avaldada, mida tegelikult mõtlesin. Ma ei saanud temalt elamissoovi ja lootust ära võtta.

Niisuguseid patte on mu hinge peal veelgi. Ma loodan, et Jumal andestab mulle.

Nüüd tavalistest valedest. Lapsena olin nendega suisa hädas. Lapse kujutus hakkab väljamõeldist tõe pähe rääkima.

Tavalistest lapsevaledest eristub läbimõeldud vale. Ka niisuguseid lasub mu hingel. Aeg on möödunud, mina ei ole neid seni unustanud.

Isa töötas rongisaatjana. Mu erakordset huvi pälvis kõik, mis kuidagi raudteerongidega seotud.

Kord sõbratari pool pöönin-gul mängides sattus minu kätte koera kaelarihma kinnitamise lõkats. See meenutas kangesti rongikonduktori piletimulgustajat. Kiusatus oli nii suur, et peitsin asjakese taskusse.

Te ju teate, emad leiavad kõik

üles. Ka seekord. Küsimusele, kust ma selle sain, vastasin: „Leidsin tänavalt.“ Ema tundis, et ma valetan, vale lausa paistis minust välja. Mõtelda vaid, olen nelikümmend viis aastat seda valet endas kandnud! Muidugi, ma olen selle asja Taevaisaga selgeks rääkinud, kuid mitte emaga. Olin vahepeal loo unustanud ja sel ajal suri mu vana ema.

Vaata ette, et sinuga nii ei juhtuks!

Teiseks varastamise ja vale-tamise põhjustajaks sai võõra aia roos. Ma ei saanud kuidagi temast mööda, kui olin igapäevasesse mängupaika minemas. Nii juhtuski... Aga emale vastasin jälle, et tänavalt leidsin.

Sedagi valet olen kandnud seniajani.

Ma ei salli valetamist. Ma ei võta enam seda, mis kuulub teisele. Vanus toob endaga kaasa selle, mida nimetatakse tarkuseks. Kui mul peaks vaja minema mõnda teisele tarbetut asja, siis küsin. Enamasti ei keelduta andmast. Ja südametunnistus jääb puhtaks.

Ennevanasti nükkisid rüütli-te teenrid isandate kilpe. Kilbid pidid särama ainsa plekita. Puhast kilp andis kandjale kaitsuse tunde.

Mis sa arvad, kui otsustaksid sinagi iga päev kontrollida, kas mõni vale või midagi halba ei jäta su kilbile inetuid plekke? Pole mõtet kanda valesid aastakümnete kaupa, nagu mina tegin.

Terhi Laitinen

Meenutusi lapseeast

Sirvisin vanu pilte kooli-east... Vaata, seal ma olengi, imelikult pisike — teised kõik on minust palju suuremad. See pilt on papitöö tunnist. Isegi too maja on praegu veel alles — vene kiriku kõrval Leningradi maanteel. Seljas on mul ruuduline kleit. Jah, meenub isegi selle saamisluugu.

Tol ajal abistas Eestit Ameerika heategevusselts. Ema palus mulle küll palitut, aga öeldi: teil ainuke laps — saate kleidi. Teine kord kingiti kingad. Need osutusid tsipa kitsasteks ja külm tegi jalgadele liiga. Ükskord anti riidest kotike, milles oli nõelu ja niite ja igas suuruses pleetnõelu.

Peale selle oli vaestel lastel võimalus tasuta toitu saada. Läksin oma nõuga. Ühel päeval oli riisipuder ploomidega, teisel kakao ja viilak saia ja mõnikord oasupp. Nii kordus päevast päeva.

Siis tuli hakata kooliteed tallama. Tee oli minule, pisike-sele tüdrukule, kaunis pikk, algas Kesk tänavalt ja lõppes Kroonuaia tänaval, kus asus minu kool. Üle Riia tänava pääses ohutult, sest autosid liikus harva, sõideti hobustega.

Koolis oli tore käia, kuigi olin kehva tervisega. Mu ema püüdis meid elatada pesupesemisega. Koolis sel ajal toitlustamist polnud, kodus sõime kasinalt. Nii polnud mul ka kodunt midagi kaasa võtta. Peaegu ühtegi päeva ei saanud ma koolis tundide lõpuni olla — tol ajal vaevas mind peavalu.

Eriti head mälestused on mul õpetajatest: käsitööõpetajast — noid tarkusi, mis tema jagas, võisid elus hiljem palju kasutada, ja võimlemisõpetajast ja laulmisõpetajast.

Võimlemisõpetajaga käisin igal pühapäeval, kui ilm lubas, Tähtvere mäel kelgutamas. Võtsime suure kelgu ja — mäele! Kelgumägi oli seal, kus praegu laululava ehitatakse. Rada algas ülalt pargi servast ja kui hoo juba sisse said, läks sõit peaaegu Emajõe luhani välja.

Oli suur elamus — sõita koos armastatud õpetajaga.

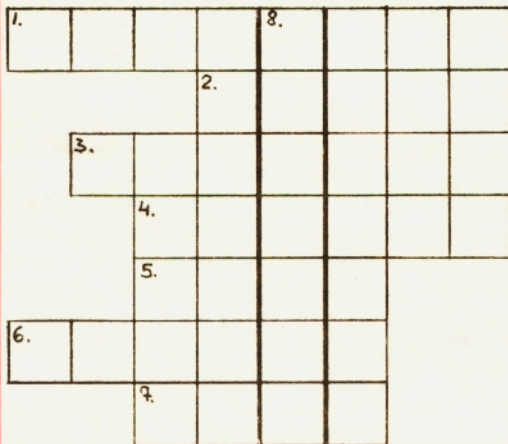
Muud vaheldust ei olnudki,

(Järg 8. lk.)

Mõistatusi

MILLISED UUE TESTAMENDI RAAMATUD SIIN ON?
 SINU KIRJA OOTAME AADRESSIL
 202400 TARTU SIRELI 3

Ristsõna

Paremale:

1. Amet templis.
2. Saamueli ema.
3. Saamueli isa.
4. Pühamu. 5. Iisraeli esimene kuningas.
6. Karjapoiss, kelle Saamuel võidis kuningaks.
7. Noore Saamueli õpetaja templis.

Alla: 8. Poiss, kellest sai prohvet.

oli tookordne raskusmoot — umbes 400 grammi)! Aga õhtul koju minnes võisin omateenitud sendid emale pihku pista. Uhke tunne oli. Hea, et siis seda meelitust — jäätist polnud. Ehk ei oleks suutnud kiusatusele vastu panna.

Õhtul, kui ema tööst väsinud polnud, luges ta mulle Piiblist mõne peatüki. Piibel oli meil vanas kirjakeeles. Panime siis käed kokku ja lugesin õhtupalve: „Olen täna pattu teind, õige tee pealt kõrval käind. Anna andeks armuga, pese Jeesu verrega.“

Mis pattu ma olin siis teinud? Emale ehk vastu rääkinud, esimese kutse peale mitte tuppä tulnud, halva hinde koju toonud — need ehk olid minu pisikesed patukesed.

Olgugi et polnud vahel teab mis kõhus ja mis seljas, kuid lapsena ei tundnud seda nii teravalt. Ah kuidas tahaksin ka praegu, kui elu paistab hall ja lootusetu, olla muretu laps, tunda rõõmu kasvõi värskest lõhnast saia. Sai kuulus meie peres laupäevaõhtu juurde. Siis oli nagu suur püha.

Linda Keerne

Meenutusi lapseeast

(Algus 7. lk.)

sest teatrisse minekuks ei jätkunud raha ega ka kohaseid riideid.

Laulmisõpetaja õpetas meile laule, ise saatis viiuliga. Mäletan, kui tuli kooli aastapäev, õpetati selgeks „Ööbiku surm“. See oli minu esimene esinemine.

Lõppesid talv ja koolitee. Tol ajal lastele laagreid ei korraldatud. Kuidas suvi möödus, hästi ei mäleta. Vist ikka emaga koos tööle ja maale tädi juurde. Tädi elas Tatral, Kambjasse jääb sealt veel tükk maad. Poolal teel istusime mõne puu alla, ema oli teinud teemonaaks hernetõmpi — see on pehmeks keedetud

hersed, mis on surutud kokku nagu lumepall. Küll maitses hästi.

Tädi juures käisin koos täditütrega karjas. Karjamaa oli soos, pidi käima paljajalu, sest ainuke siin kingi tuli hoida.

Siis jäin haigeks. Suu ja keel kattusid villidega ja tõusis palavik. Tädi ei andnud hobust linnasõiduks. Kõmpisime siis emaga jala. Põdesin kaua.

Meenub, kuidas läksin koos teistega Tähtvere mõisa põllule kummeleid korjama. Kujutate ju ette, kui pisike on kummeleiois! Ja neid tuli korjata lõõskava päikese käes, kummel rinnuni. Ja millal saab neist nael (see